

VLAAMSCHE JONGEREN VREDESAKTIE (VJVA) in 1930 te Antwerpen opgericht naar het model van de reeds in Nederland werkende Jongeren Vredesaktie (JVA). De neerlandicus Garnt Stuiveling was als bemiddelaar opgetreden en woonde ook de stichtingsvergadering bij. Met Frans Arijs als eerste secretaris legde men zich toe op de propaganda voor het radicale anti-militarisme en gebruikte daarvoor vooral in Nederland verschenen traktaten en brochures.

Tamelijk snel ontstond een kloof tussen de non-conformistische jongeren en de Katholieke Jongeren Vredes-Aktie (KJVA) (z. aldaar), die zich confessioneel wilde opstellen. Naast de JVA werkte men samen met buitenlandse vredesbewegingen, o.a. de Fellowship of Reconciliation, Kerk en Vrede, War Resisters International, Weltjugendliga, en in eigen land met het Verbond van Vlaamse Oudstrijders, het Dienstweigeraars-Steunkomiteit, Le Rouge et le Noir, later ook met het KJVA en de Socialistische Anti-oorlogsliga. Er werd een maandblad uitgegeven *Nooit meer!* en in de eerste jaren werden samenkomsten in de grensstreek georganiseerd te Aken, Maastricht en Essen, waar jongeren uit Vlaanderen, Nederland en Duitsland elkaar ontmoetten om de vredesvraagstukken te bespreken en de actie te coördineren.

De machtsovername door Hitler bracht consternatie in de rijen van het VJVA. Velen gingen twifelen aan de rechtvaardiging van het anti-militarisme. Met een brochure Oorlog tegen Hitler-Duitsland? trachtte de VJVA haar afwijzend standpunt t.o.v. deze „oplossing” te verdedigen, maar de werfkracht bleef gebroken. Men lanceerde de idee van de Geestelijke Weerbaarheid. Het tijdschrift, dat nu onregelmatig ging verschijnen, kreeg de naam Vrede als daad (naar een boek van de Nederlandse pacifist Bart de Ligt). In 1936-'37 werd een actie gevoerd Kunstenaars getuigen voor de Vrede, waaraan o.m. medewerkten Gerard Walschap, Lode Zielens en Jozef Muls. Een vrijwel geheim gebleven actie was de „ontsnappingsketen” waarlangs in Duitsland vervolgde of opgespoorde idealisten (vooral pacifisten dan) uit dat land werden gesmokkeld en via de haven van Antwerpen naar veiliger oorden overgeheveld. Deze hulpactie was zelfs tijdens de bezetting in 1940-'44 nog beperkt actief. De activiteiten van de VJVA als zodanig hielden echter op bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. ALBERT E. EYCKERMAN